

KANIT YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK LTD. ŞTİ.

Adres : Meşrutiyet Cad.No:29/21 06420 Y.Şehir/ANKARA **Y.M.M.** : Sakıp ŞEKER
Vergi Dairesi : Çankaya V.D. **Bağlı Olduğu Oda:** Ankara YMM Odası (861)
Vergi Kimlik Numarası : 4960020316 **Ruhsat No** : 06102016
Tel : (312) 417 05 96-418 68 29-418 68 43 **Mühür No** : 898
Fax : (312) 417 66 73 **E-mail** : Kanitymm@superonline.com

SİRKÜLER NO : 2005/12

Ankara, 07/03/2005

FİRMA YÖNETİCİLERİ VE MUHASEBE BİRİMLERİNİN DİKKATLERİNE,

2004 YILI GELİRLERİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

A- Genel Açıklamalar

Tam mükellefiyete tabi mükelleflerin 2004 yılı gelirlerinin toplanması ve beyanı ile ilgili açıklamalarımız aşağıdaki gibidir.

2004 yılı gelirlerinin 15 Mart 2005 tarihine kadar beyan edilmesi ve ilk taksidin 31 Mart 2005, ikinci taksidin 31 Temmuz 2005 tarihine kadar ödenmesi gerekir.

GVK'nun 86.maddesinde 4842 ve 4962 sayılı Kanunlarla yapılan değişiklikle, 2003 yılından itibaren gerçek kişilerin gelirlerinin yıllık beyana tabi tutulmasında bazı değişiklikler yapılmış olup, ücret gelirleri hariç **üniter sisteme** geçilmiştir. Buna göre, ücret gelirleri hariç, diğer gelirlerin toplanması halinde; **toplam gelirin 14 milyar lirayı aşması durumunda tevkif suretiyle vergilendirilmiş kazanç ve iratlar yıllık beyannameye dahil edilecektir.** Ücret gelirlerinin beyanında ise, diğer gelirler dikkate alınmaksızın ücret gelirin durumu tek başına dikkate alınacaktır.

Eskiden olduğu gibi zarar elde edilmiş olsa dahi ticari (basit usule tabi olanlar dahil) ve mesleki kazanç sahipleri ile kazancı gerçek usulde tespit edilen (defter tutan) zirai kazanç sahipleri her hal ve taktirde yıllık beyanname vermek zorundadır.

1- Ücret Gelirlerinin Beyanı

Tevkif suretiyle vergilendirilmiş, tek işverenden alınan ücretler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Birden fazla işverenden ücret geliri elde edilmesi durumunda, birden sonraki işverenden alınan ücretlerin toplamının 14 milyar lirayı aşması halinde birinci işverenden alınan ücretler dahil bütün ücret gelirleri beyan edilecektir. Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenin en yüksek ücret geliri elde edilen işveren olduğunun kabulü gerekir.

Tevkifata tabi tutulmamış ücret gelirin tutarı ne olursa olsun GVK'nun 64.maddesindeki diğer ücret gelirleri hariç yıllık beyanname ile beyan edilmesi gerekir.

2- Gayrimenkul Sermaye İratlarının Beyanı

Beyana tabi başka gelirin olmaması halinde vergi tevkifatına tabi tutulmuş gayrimenkul sermaye iradının 14 milyar lirayı aşması halinde yıllık beyanname verilmesi gerekmektedir.

Tevkif suretiyle vergilendirilmemiş konut kira gelirlerinin 1,8 milyar lirası istisna edilecektir. **Ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerinin** (basit usule tabi olanlar dahil) söz konusu istisnadan yararlanması mümkün değildir.

Konut kira geliri ile vergi tevkifatına tabi tutulmuş gayrimenkul sermaye iradının birlikte elde edilmesi halinde, 14 milyar liralık haddin hesabında, konut kira geliri için istisna tutarı düşüldükten sonra kalan tutar ile tevkifata tabi tutulmuş işyeri kira tutarının brüt tutarı birlikte dikkate alınacaktır.

Örnek 1:

Konut Kira Geliri : 10 milyar lira
İşyeri Kira Geliri : 6 milyar lira (Brüt)

olması halinde toplam gelir istisnadan sonra (16-1,8=) 14,2 milyar lira olması (14 milyar liranın aşılması) nedeniyle her iki gelir de yıllık beyanname ile beyan edilecektir.

3- Menkul Sermaye İratlarının Beyanı

2004 yılında elde edilen menkul sermaye iratlarının bir kısmı, tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecek, bir kısmı ise 14 milyar lirayı aşması halinde beyan edilecektir.

a) Tutarı Ne Olursa Olsun Beyan Edilmeyecek Menkul Sermaye İratları

Vergi tevkifatına tabi tutulmuş olan;

- Mevduat faizleri,
- Kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları,
- Repo kazançları,
- Menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerine ödenen kar payları,
- 7.10.2001 tarihinden itibaren düzenlenen sigorta poliçeleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratları,
- Kurumların 31.12.1998 ve daha önceki tarihlerde sonra eren hesap dönemlerinde elde ettikleri kazançların dağıtılmasından elde edilen kar payları,
- Kurumların karını sermayeye ilave etmesi nedeniyle, gerçek kişilerin bedelsiz hisse yoluyla elde ettikleri kar payları,

b) 14 Milyar Lirayı Aşmaması Halinde Beyan Edilmeyecek Menkul Sermaye İratları

Aşağıda belirtilen gelirler, **başka gelirler nedeniyle beyanname verilmesine gerek olmaması ve beyanı gereken gelirlerin toplamının 14 milyar lirayı aşmaması halinde** yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir. 14 milyar lira bir istisna haddi olmayıp, beyana tabi gelirin 14 milyar lirayı aşması halinde belirtilen gelirin tamamının beyanı gerekir.

- Her nev'i tahvil ve hazine bonosu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler,

- Tam mükellef kurumlardan elde edilen kar payları, (14 milyar liranın hesabında GVK'nun 22.maddesinde belirtilen ½ oranındaki istisna haddi uygulandıktan sonra kalan kısım dikkate alınacaktır.)

- Beyana tabi başka gelirin bulunmaması halinde, elde edilen ve toplamı 750 milyon lirayı aşmayan, tevkifata ve istisna uygulanmasına konu olmayan aşağıda belirtilen menkul sermaye iratları için de yıllık beyanname verilmeyecektir.

- Off shore bankalardan elde edilen faiz gelirleri,
- Menkul kıymetlerin vadesi gelmemiş kuponların satışından elde edilen gelirler,
- Kar paylarının devir ve temlik karşılığı alınan para ve ayınlar,
- Senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri,
- Her nev'i alacak faizleri,
- Yurtdışından elde edilen diğer menkul sermaye iratları,

Yukarıda belirtilen gelirler de 14 milyar liralık haddin hesabında dikkate alınacaktır.

c) İndirim Oranı Uygulanacak Gelirler

2004 yılında elde edilen aşağıdaki menkul kıymet gelirlerine %43,8 oranında indirim oranı uygulandıktan sonra kalan kısmı (%56,2) beyana tabi gelir olarak dikkate alınacaktır. Bu gelirler;

- Her nev'i tahvil ve hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler,
- Her nev'i alacak faizleri,
- Menkul kıymet yatırım ortaklıklarından sağlanan kar payları,

Döviz, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen (eurobondlar dahil) menkul kıymetlerden elde edilen menkul sermaye iratlarının **beyanında indirim oranı uygulanmayacaktır.**

26.7.2001 tarihinden sonra ihraç edilen devlet tahvili ve hazine bonusu faiz gelirleri ve bunların elden çıkarılmasından sağlanan kazançların **156.505.290.000.-** lirası vergiden istisnadır. İndirim oranı ve 14 milyar liralık beyan haddi dikkate alındığında, başka gelirin bulunmaması halinde, 26.07.2001 tarihinden itibaren ihraç edilen devlet tahvili ve hazine bonusu faiz gelirinin **303.390.195.730.-TL**'yi geçmemesi halinde yıllık beyanname verilmeyecektir.

Öte yandan devlet tahvili ve hazine bonolarının vadesinden önce elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar **değer artış kazancı** olarak vergilendirilecektir. Bu kazançlar için indirim oranı uygulanmayacak, ancak maliyet bedeli aşağıda belirtilen hisse senedi alım satımında olduğu gibi TEFE artışı oranında artırılacaktır. Bu kazançlar için uygulanacak istisna tutarı ise hazine bonusu ve devlet tahvil faizlerinde olduğu gibi **156.505.290.000.-TL**'dir.

d) Eurobondların Vergilendirilmesi

Bilindiği gibi devletin yurtdışı piyasalarda yabancı para cinsinden satışa sunduğu tahviller eurobond olarak adlandırılmaktadır. Eurobondların vade sonunda elde edilen faizleri devlet tahvili ve hazine bonusu faizlerinde olduğu gibi 26.07.2001 tarihinden sonra ihraç edilmiş ise 2004 yılı için 156.505.290.000.-TL'lik kısmı vergiden istisnadır. Kalan tutarın 14 milyar lirayı aşmaması halinde beyanname verilmeyecektir. İstisnadan sonra kalan kısmın 14 milyar lirayı aşması halinde istisnadan sonraki kısmın tamamı beyan edilecektir. 26.07.2001 tarihinden önce ihraç edilenler için istisna söz konusu olmayıp, beyanname verme sınırı olan 14 milyar lirayı aşması halinde tamamı yıllık beyanname ile beyan edilecektir. Faiz gelirinin Türk Lirası cinsinden hesabında, vade sonundaki döviz alış kuru esas alınacaktır. Eurobondlar döviz cinsinden ihraç edildikleri için indirim oranı uygulanmayacaktır.

Eurobondların vadesinden önce elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ise değer artışı kazancı olarak vergiye tabi tutulacaktır. Değer artış kazancının hesabında bononun satın alındığı tarihteki TL karşılığı, bu tarihten bononun satıldığı tarihe kadar olan TEFE artışı oranında artırılacaktır. Bu suretle artırılmış maliyet bedeli ile satış bedeli arasındaki farktan istisna tutarının düşülmesi gerekir. Eurobondun 26.07.2001 tarihinden sonra ihraç edilmiş olması halinde uygulanacak istisna tutarı 156.505.290.000.-TL, 26.07.2001 tarihinden önce olması halinde ise 12 milyar TL'dir.

4- Diğer Kazanç ve İratlar

Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80 ve 82.maddelerinde belirtilen diğer kazanç ve iratlardan (değer artışı ve arızı kazançlar) bir kısmının 12 milyar lirası gelir vergisinden istisnadır. Bu gelirlerin **12 milyar lirayı** aşan kısmı yıllık beyannameye intikal ettirilecektir.

Borsa Kazançlarının Vergilendirilmesi

Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 81.maddesinin son fıkrasına göre değer artışı kazancının tespitinde mal ve hakların iktisap bedeli (hisse senetleri dahil) elden çıkarılan mal ve hakların elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere DİE'nce belirlenen TEFE'ndeki artış oranında artırılarak tespit edilecektir. Hisse senedi alım satım kazancının tespitinde indirim oranı uygulanmayacaktır.

Örnek: Şubat 2004 ayında 25 milyar liraya satın alınan hisse senetleri Nisan 2004 ayında 40 milyar liraya satılmıştır. Hesaplama aşağıdaki gibi yapılacaktır.

Ocak 2004 TEFE	: 7.576,4
Mart 2004 TEFE	: 7.862,2
Satış Bedeli	40.000.000.000.-
Endekslenmiş Maliyet Bedeli	25.943.060.000.-
((25 Milyarx7.862,2)/7.576,4)	<hr/>
KAR	14.056.940.000.-
İstisna Tutarı	12.000.000.000.-
	<hr/>
Beyanı Gereken Kazanç	2.056.940.000.-

Eurobondların elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar hakkında yukardaki (d) bölümünde gerekli açıklamalar yapılmıştır.

5- Her Hal ve Taktirde Beyanı Gereken Gelirler

- Gerçek usulde vergilendirilen ticari kazançlar (basit usul dahil),
- Gerçek usulde vergilendirilen zirai kazançlar,
- Serbest meslek kazançları,
- Yukarıdaki bölümlerde belirtilen ve istisna haddini veya yıllık beyan sınırı olan 14 milyar lirayı aşan menkul, gayrimenkul sermaye iratları ve birden fazla işverenden elde edilen ücretlerin 14 milyar lirayı aşması halinde,
- Diğer kazanç ve iratların 12 milyar lirayı aşması halinde,

Yıllık beyanname ile beyan edilecektir.

6- İndirim ve İstisna Tutarları Ticari İşletmeler İçin Geçerli Değildir.

Menkul kıymetlerin vergilendirilmesi konusunda yukarda belirtilen **indirim oranı ve istisnalar** ticari işletmeye ait (kurumlar dahil) kıymetler için geçerli değildir. Ticari işletme bünyesinde elde edilen devlet tahvili ve hazine bonosu faiz gelirlerinin tamamı vergiye tabidir. Ayrıca, ticari işletme bünyesinde elde edilen mevduat faizleri, repo kazançları ve fon satış karları vergiye tabi tutulacaktır.

B- Konuya İlişkin Örnekler:

Örnek 1:

Serbest Meslek Kazancı (veya Ticari Kazanç)	: 75 milyar lira
Limited Şirket Kar Payı	: 10 milyar lira (1/2'si istisna)
Konut Kira Geliri	: <u>2 milyar lira</u>
	87 milyar lira

Bu durumda limited şirketten elde edilen kar payının 1/2'si istisna olup, vergiye tabi gelir toplamı (75+5=) 80 milyar lira 14 milyardan yüksek olduğundan istisna edilmeyen 5 milyar tutarındaki menkul sermaye iradı beyana dahil edilecektir. Serbest meslek kazancı 5 milyar lira olsaydı kar payının istisna haddini aşan kısım ile birlikte 14 milyar lirayı aşmadığı için kar payı beyannameye dahil edilmeyecekti. Konut kira gelirinden tevkifat yapılmadığı için konut kira geliri her halde beyannameye dahil edilecektir.

Serbest meslek erbabı 1,8 milyar tutarındaki konut kira gelirin'e ait istisnadan yararlanamayacaktır. Buna göre beyannamede (75+5+2=)82 milyar lira gelir toplanacaktır.

Örnek 2:

(A) Limited Şirketinden Kar Payı (Brüt)	10 milyar lira
(B) Anonim Şirketinden Kar Payı (Brüt)	<u>25 milyar lira</u>
	35 milyar lira

Başka bir geliri bulunmayan mükellefin kar paylarının ½'si GVK'nun 22.maddesine göre vergiden istisna olup, kalan kısım (17,5 milyar lira) 14 milyar lirayı aştığı için yıllık beyanname ile beyan edilecektir. Kar payları nedeniyle şirket bünyesinde tevkif suretiyle ödenen vergilerin **tamamı** (3,5 milyar TL) hesaplanacak vergiden mahsup edilecektir.

Bu örnekteki kar paylarının GVK'nun geçici 61 ve 62.maddeleri uyarınca **yatırım indirimine tabi karlardan dağıtılmış olması halinde**, (%19,8 oranında stopaj yapılmıştır) hesaplama ve mahsup durumu daha farklı yapılacaktır. Bu durumda kar dağıtım sırasında %10 stopaj yapılmayacaktır. Bu durumda net tutar üzerinden hesaplama yapılacaktır.

(A) Limited Şirketinden Kar Payı (Net)	10 milyar lira
(B) Anonim Şirketinden Kar Payı (Net)	<u>25 milyar lira</u>
	35 milyar lira
Net Kar Payı	35 milyar
İlave Tutar (1/9) (Vergi Alacağı)	<u>3,888 milyar</u>
	38,888 milyar
İstisna Kısım (1/2) (Geçici Md:62/3)	<u>19,444 milyar</u>
Vergiye Tabi Kısım	19,444 milyar
Hesaplanan Vergi	4,833 milyar
Mahsup Edilecek Vergi (19,444x1/5'i)	<u>3,888 milyar</u>
Ödenecek Vergi	945,2 milyon

Örnek 3:

Bayan (A), üç ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birinci işverenden alınan ücret	30.000.000.000.- lira
İkinci işverenden alınan ücret	11.000.000.000.- lira
Üçüncü işverenden alınan ücret	5.000.000.000.- lira

Birinci işverenden alınan ücret toplama dahil edilmeyecek olup, 2 nci ve 3 üncü işverenden alınan ücretler toplamı (11 milyar+5 milyar=) 16 milyar lira, 14 milyar liralık beyan sınırını aştığı için 46 milyar liralık ücret gelirin'in tamamı beyan edilecektir.

Örnek 4:

Bay (E)'nin 2004 yılı gelirleri aşağıdaki gibi olup, ücret gelirleri ile işyeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	40.000.000.000.- lira
İkinci işverenden alınan ücret	7.000.000.000.- lira
Konut kira geliri	7.000.000.000.- lira
İşyeri kira geliri (Brüt)	8.000.000.000.- lira

İkinci işverenden alınan ücret, 14 milyar liralık beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

Kira gelirlerinin istisna hariç tutarı (15 - 1,8=) 13,2 milyar TL, 14 milyar liranın altında kaldığı için sadece konut kira geliri beyan edilecek, tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri beyana dahil edilmeyecektir.

Konut ve işyeri kira geliri toplamı 14 milyar lira beyan haddini aşmış olsaydı, tevkifata tabi tutulmuş olan işyeri kira geliri de konut kira geliri ile birlikte beyan edilecek; hesaplanan vergiden tevkif yoluyla alınan vergiler mahsup edilecekti.

Örnek 5:

Bayan (F)'nin 2004 yılı gelirleri aşağıdaki gibi olup, işyeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

İşyeri kira geliri (Brüt)	8.000.000.000.- lira
26/07/2001 tarihinden sonra ihraç edilen Hazine bonusu faiz geliri (indirim ve istisnadan sonra kalan tutar)	9.000.000.000.- lira

26/07/2001-31/12/2004 tarihleri arasında ihraç edilen hazine bonusu faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan değer artışı kazançları toplamının 2004 yılında 156.505.290.000.-lirası gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bayan (F)'nin elde ettiği gelirleri toplamı (8 milyar+9 milyar=) 17 milyar, 14 milyar liralık beyan sınırını aşmaktadır. Bu durumda, Bayan (F) tevkif yoluyla vergilendirilen ve 14 milyar liranın altında olan işyeri kira geliri ile Hazine bonusu faiz geliri toplamı olan 17 milyar lirayı beyan edecektir.

Örnek 6:

Bay (G), 2004 yılında tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri, mevduat faizi ile birlikte konut kira geliri elde etmiştir.

İşyeri kira geliri (Brüt)	8.000.000.000.- lira
Konut kira geliri	3.000.000.000.- lira
Mevduat faizi (vergisiz kesilmiş)	10.000.000.000.- lira

Mevduat faizi geliri, tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecektir.

Konut kira gelirinden 1,8 milyar liralık istisna düşülecek olup, kalan tutar her halükarda beyan edilecektir.

İşyeri kira geliri ise, elde edilen gayrimenkul sermaye iradı toplamı (8 milyar + 1,2 milyar= 9,2 milyar) 14 milyar liralık beyan sınırını aşmadığından beyannameye dahil edilmeyecektir.

Daha fazla bilgi için Müşavirliğimize başvurunuz.

Saygılarımızla.

**KANIT YEMİNLİ MALİ
MÜŞAVİRLİK LTD.ŞTİ.**